

Gaujas Nacionālā parka (GNP) dabas aizsardzības plāna projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokols

Sanāksmes norises laiks: 2022. gada 8. septembris, plkst. 17:00

Sanāksmes norises vieta: Vaidavas kultūras un amatniecības centrs (Skolas iela 1A, Vaidava, Vaidavas pagasts, Valmieras novads).

Sanāksmi vada: Aiga Kāla, SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve

Sanāksmi protokolē: SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciāliste Baiba Paegle (konspektīvs protokols sastādīts pēc diktoфона ieraksta).

Dalībnieku saraksts: pieejams uz pieprasījumu

Sanāksmi atklāj SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment” pārstāve **Aiga Kāla** un iepazīstina ar sanāksmes dienas kārtību, sanāksmes norisi un informāciju par turpmāko līdzdalību.

Sanāksmes turpinājumā Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta direktore **Gita Strode** iepazīstina klātesošos ar dabas aizsardzības plāna (turpmāk tekstā – DA plāns) izstrādes procesu un sniedz informāciju par Gaujas nacionālā parka (turpmāk tekstā – GNP) statusu. Tiek skaidrots, kas ir DA plāns un kāda ir DA plāna izstrādes kārtība. Skaidro klātesošo iespējas iesaistīties dokumenta apspriešanā un informē par izmaiņām, kas notiks pēc DA plāna izstrādes.

Sanāksmes turpinājumā **Andris Klepers**, tūrisma eksperts, informē klātesošos par GNP iedzīvotāju un apmeklētāju datiem, kā arī par apsvērumiem attālināto zonu attīstībai tūrismā un rekreācijā. Prezentē iegūtos aptaujas rezultātus par GNP iedzīvotāju raksturojumu, saimniecisko darbību, nākotnes ainavu prioritātēm, iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas paradumiem āra vidē, tūristu galveno vērtību uztveri, traucējumiem, apmeklējuma negatīvo ietekmi un GNP apmeklētāju raksturojumu, kā arī par GNP apmeklētāju piesaisti un maksas apsvērumiem dabas takās. Nobeigumā prezentē ROS pieeju atainojumu kartēs un GNP ienākumu potenciālu kā tūrisma mērķim.

Sanāksmes turpinājumā SIA „Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, vides speciāliste **Anete Pošiva-Bunkovska** informē klātesošos par DA plāna dokumenta saturu, par GNP DA plāna ietvaros veiktajām izpētēm un par papildus aktivitātēm, kas norisinājušās DA plāna izstrādes laikā, kā arī sniedz informāciju par saņemto priekšlikumu izvērtējumu. Demonstrē klātesošajiem kartes par GNP DA plāna ietvaros iegūtajiem dabas vērtību, tūrisma, ainavu un citu aspektu izvērtējumu rezultātiem. Sniedz informāciju par apsaimniekošanas pasākumu sasaisti ar GNP aizsardzības un apsaimniekošanas mērķiem, kā arī izklāsta GNP mērķus, apsaimniekošanas pasākumus GNP DA plānā, GNP esošo zonējumu un individuālo aizsardzības un izmantošanas (turpmāk tekstā – IAIN) projektu. Skaidro sagatavotā zonējuma pieeju un kartes, kurās attēlots esošais funkcionālais zonējums un funkcionālā zonējuma priekšlikums. Prezentē piedāvātā zonējuma izmaiņu platību kopsavilkumu un zonējuma izmaiņu procentuālo kopsavilkumu. Informē klātesošos par galvenajiem nosacījumiem IAIN un īsi par turpmākajiem soļiem DA plāna izstrādē.

Aiga Kāla aicina sanāksmes dalībniekus uzdot jautājumus par DA plāna izstrādi.

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, kāpēc netika minēts par kukaiņiem.

Gatis Eriņš sniedz atbildi, ka prezentācijā netika minēts, bet DA plānā IAIN projektā ir pieminēti meža kaitēkļi, kā arī īsi paskaidro DA plānā iekļauto informāciju.

Sanāksmes dalībnieks 2 jautā, kā veidojas dabas parka zona.

Anete Pošiva-Bunkovska sniedz atbildi, ka teritorijas, kurās ir dabas vērtības, bet kurās arī notiek aktīva rekreācija, kur nav iespējams nekādi izvairīties no rekreācijas darbības, un teritorijas, kas ir esošajā lieguma zonā, bet kur nav augsta biotopu koncentrācija, kura būtu kā buferzona starp dabas lieguma zonu un dabas parka zonu. Konkrētus īpašumus var apskatīt pēc publiskās sanāksmes daļas ar ekspertiem.

Gatis Eriņš papildina, ka kartē ir redzama šī dabas parka zona, bet tās izšķirtspējas dēļ ir grūti pamanīt, bet zaļajā matricā ir tāds mežģīņu veidā brūngani oranžgais izraibinājums, kas ir šī dabas parka zona.

Sanāksmes dalībnieks 1 jautā, cik tālu risināts jautājums par bioloģisko lauksaimniecību parka teritorijā.

Lūcija Kursīte sniedz atbildi, ka nav iestrādāti īpaši noteikumi, jo netika sniegti konkrēti priekšlikumi no bioloģiskās lauksaimniecības pārstāvjiem.

Gita Strode papildina, ka DA plāna Konsultatīvajā grupā tika iesaistīti gan bioloģiskās, gan konvencionālās lauksaimniecības pārstāvji, ar kuriem diskusijās tika secināts, ka ir jāveicina vietējā uzņēmējdarbība, lai cilvēki izvēlētos bioloģiski audzētos produktus. **G. Strode** min, ka DA plānā ir iekļauts apsaimniekošanas pasākums par bioloģiskās lauksaimniecības veicināšanu, kur mērķis ir, ka vismaz trešdaļa no šīm lauksaimniecības izmantojam zemēm atbilst bioloģiskās lauksaimniecības platībām.

Andris Klepers papildina ar komentāru no aptaujas rezultātiem par bioloģiskām lauksaimniecībām.

Sanāksmes dalībnieks 1 min, ka Gaujas Nacionālajā parkā 50 gadu laikā nekas nav veikts.

Gita Strode sniedz atbildi, ka šis DA plāns tiek izstrādāts 12 gadu periodam un GNP teritorija aizsargājama ir bijusi kopš 1973. gada. 2004. gadā tika izstrādāts pirmais plāns, un šajā DA plānā ir iekļauta informācija, cik daudz no plānotajām darbības ir īstenotas un parādās tas, cik no tā plāna tika ieviests. Sniedz informāciju par iemesliem, kādēļ nav īstenoti atsevišķi pasākumi, minot, ka attiecībā uz lauksaimniecību un mežsaimniecību ir jāskatās tikai aizsargājamo teritoriju kontekstā, bet gan kopējā valsts politika.

Sanāksmes dalībnieks 2 informē par funkcionālā zonējuma izmaiņām viņam piederošajā nekustamajā īpašumā. Sniedz informāciju, ka vēlas savā īpašumā dabas lieguma zonā nogāzušos kokus savākt, lai izmantotu kā malku, bet, saskaņā ar spēkā esošiem normatīvajiem aktiem, tam ir nepieciešams apliecinājums no Valsts mežu dienesta, kuri apliecinājumu

neizsniedzot, norādot, ka sakritušie koki ir pārāk resni. Vēlas uzzināt, vai šis punkts normatīvajos tiks mainīts.

Gatis Eriņš sniedz atbildi, ka nosacījums par mirušās koksnes, kas pārsniedz 50 cm diametru saglabāšanu, tiks saglabāts, jo ekspertu viedoklis nav mainījies, ka tā ir vērtība. Attiecīgi, šobrīd spēkā esošajos noteikumos ir paredzēts punkts, ka mežaudzēs, kur egles resnākas par 70 cm ir aizliegts cirst un izvākt mirušo koksni, bet ir arī izņēmums, proti, koksnes apjomu, kas pārsniedz noteikumos pieļaujamo, kas ir jāatstāj, pārējo ir iespējams izvākt ārā, kas neattiecas uz īpaši aizsargājamo biotopu platībām, kuros mirusī koksne ir viens no viņu kvalitātes elementiem un vērtības veidotājiem. Pēc sanāksmes varēs apskatīt ar ekspertiem konkrētās vietas.

Sanāksmes dalībnieks 3 komentē, ka šī problēma ir vairākiem meža īpašniekiem, jo mājā ir krāsns, kuru kurina ar malku, bet par baltalkšņu izmantošanu ir vieglāki nosacījumi. Jautā, vai tiks sūtīta informācija, ja mainīsies kāds zonējums.

Gita Strode komentē, ka šobrīd jāskatās uz to, kas ir piedāvāts, kā varētu virzīt izmaiņas normatīvajā regulējumā, lai jau šobrīd visus šķietamos konfliktus un kļūdas varētu novērst, kā arī iedzīvotāji varētu paust savu viedokli par izmaiņām, ja tādi notiktu. Neviens nevar pateikt, kurā brīdī GNP noteikumi tiks mainīti, kad izlems šo noteikumu vai likumu virzību uz priekšu, taču visiem zemes īpašniekiem DAP nosūtīs vēstules par GNP noteikumu un likumu izmaiņām, kā arī lielākās teritorijās tiek veidotas sabiedriskās apspriešanas, lai uz vietas visu izskaidrotu. No prakses var minēt, ka sabiedrība nav īpaši aktīva, jo pēc statistikas aktīvi ir tikai 10% iedzīvotāju.

Sanāksmes dalībnieks 3 jautā, kā ir ar nosacījumu par egļu zaru sakraušanu kaudzēs, šķeldas veidošanai.

Gatis Eriņš sniedz atbildi, ka nav ierobežojumi šķeldas ieguvei no koku zariem, bet ir aizliegta celmu izmantošana šķeldu ieguvei un nav ierobežojumu par zaru turēšanu kaudzēs.

Sanāksmes dalībnieks 3 jautā, vai apmeklētājiem netraucēs šādi zari mežā.

Andris Klepers papildina, ka Gaujas Nacionālā parka apmeklētāji pēc aptaujas rezultātiem nesagaida to, lai takas būtu pilnīgi attīrītas, kā tas ir pilsētu parkos.

Sanāksmes dalībnieks 4 sniedz komentāru par būvniecības ietekmi uz ainavu, kā arī vēlas uzzināt, vai nav plānots piesaistīt arhitektu, pirms jaunu objektu būvniecības vai rekonstrukcijas?

Aiga Tora sniedz atbildi, ka DA plānā, sniedzot priekšlikumus pašvaldībām, ainavu eksperts ir norādījis, ka, organizējot un īstenojot dažādus projektus, ir jāpieaicina ainavu arhitekts un lielo objektu īstenošanai ir nepieciešams ainavu arhitekta atzinums un rekomendācijas.

Andris Klepers papildina, ka GNP parka senieleja ir iekļauta Latvijas nacionālās nozīmes ainavu sarakstā. Attiecībā uz Valmieras novadu ir nākotnē viens no priekšlikumiem pārskatīt kultūras mantojumu sarakstu, izvērtējot to statusu un vērtību, kā arī saglabāšanas iespējas.

Sanāksmes dalībnieks 4 komentē, ka Vaidavas pagastā siltināšanas process nav sāks daudzdzīvokļu ēkām, bet ir iesniegts priekšlikums Valmieras pašvaldībai, lai, veicot ēku siltināšanas procesu, tiktu ievērots loģisks koncepts, kas veicinātu ainavas papildināšanu, nevis to sabojātu.

Gita Strode sniedz atbildi, ka būvniecību lielākoties regulē pašvaldības. DAP un Valsts vides dienests iesaistās tajā brīdī, kad pašvaldība izstrādā jaunus teritorijas plānojumus vai detālplānojumus, tad institūcijas var sniegt atzinumus un vērtēt, piemēram, kādas darbības tiek veiktas teritorijās, kas atrodas DAP valdījumā. Īpaši aizsargājamo teritoriju neitrālajās zonās, parasti ciemos un pilsētās, būvniecība notiek saskaņā ar teritorijas plānojumu. Ja viedoklis tiek prasīts, tad DAP iesaistās. Min, ka visticamāk DAP darbinieku sarakstā ainavu arhitekts netiks iekļauts. G. Strode piebilst, ka teritorijās, kur tiek plānota jauna tūrisma infrastruktūra, tā tiek veidota pēc vienotā stila, ko iesaka DAP sagatavotās vadlīnijas.

Sanāksmes dalībnieks 5 jautā, vai var precizēt plāna spēkā stāšanos datumu.

Gita Strode sniedz informāciju par plāna izstrādes turpmāko plāna izstrādes gaitu, minot, ka DA plāns, kurš būs saistošs gan DAP, gan Valsts vides dienestam un citām institūcijām, stāsies spēkā šī gada beigās vai nākamā gada sākumā. Plānā iekļauta sadaļa ar ierosinājumiem izmaiņām normatīvajos aktos un pašvaldību. Laiks, kad tiks virzītas izmaiņas Gaujas Nacionālā parka likumā vai IAIN, pašlaik nav precīzi nosakāms, bet tas nebūs ātrāk kā 2-3 gadu laiku pēc plāna izstrādes noslēguma.

Lūcija Kursīte precizē, ka šī plāna pabeigšanas termiņš ir 2023. gada janvāris. Pēc tam plāns tiks iesniegts apstiprināšanai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā.

Sanāksmes dalībnieks 4 sniedz informāciju par pirms 2 gadiem plānoto pontona laipu izbūves projektu Vaidavas ezera krastā, minot, ka šāda projekta izvērtēšanā jau laicīgi bija jāpieaicina arhitekts vai ainavu arhitekts.

Aiga Kāla sniedz atbildi, ka ļoti daudz kas ir atkarīgs no aktīviem iedzīvotājiem, tāpēc arī esam ļoti pateicīgi tiem cilvēkiem, kas ir šodien ieradušies un iesaistās šajā procesā. Ja kāds slikti strādā, tad risinājums nav radīt kādu citu citā institūcijā, kas strādās labāk.

Klātesošie diskutē par ainavu arhitektiem novados.

Aiga Kāla nobeidz sanāksmi ar aicinājumu individuāli izrunāt konkrētus jautājumus, pateicas klātesošajiem un aicina sniegt priekšlikumus līdz 26. septembrim.

Aiga Kāla slēdz sanāksmi.